

Könyvtárat az orvosoknak!

Semmelweis és a többi nagy magyar orvos a példa arra, hogy orvostudományunk a múltban egy vonalban haladt a világ orvostudományi fejlődésével, sőt sokszor mi gyarapítottuk jelentős felfedezésekkel a már elért eredményeket. Ezt a rangot nem szabad elveszítenünk! Sőt most kell igazában minden feltételt megteremtünk az orvosok jó munkájához, alkotó erejük kibontakozásához. A feltételek közt nem utolsó helyet foglal el a szakirodalom biztosítása.

Sajnos, azonban az orvosi könyvtárak há.ázata még nem épült ki. Nemcsak 1945. előtt nem alakult ki kellően, de 1946. után is elmaradt a hazai könyvtárügy nagyarányú fejlődésétől. Míg a műszaki tudományok számára létrehoztuk az Országos Műszaki Könyvtárat, a mezőgazdasági tudományok részére az Országos Mezőgazdasági Könyvtárat, az orvostudományi irodalom a mai napig nem kapta meg a maga központi intézményét. Joggal veti fel az »Orvosegyetem« című lap múlt évi 1. száma: »Ügyszólván minden szakma rendelkezik központi, országos jellegű könyvtárral, amely biztosítja, hogy a szakma lehetőleg teljes irodalma egy helyen megtalálható, mely megfelelő dokumentációs és filmszolgálatokkal biztosítani tudja az egyre növekvő igények kielégítését. Az orvosi szakma is régóta igényel egy ilyen könyvtárat. Régen felvetődött már ennek a gondolata, és a legkülönbözőbb szervek foglalkoztak is ennek megvalósításával.« Annak idején Petrovskij szovjet professzor is felvetette itt időzésekor, a megoldás mégis elmaradt.

Legjelentősebb orvostudományi könyvtárunk jelenleg a budapesti Orvosegyetem könyvtára. Ez az intézmény azonban rendkívül siralmas viszonyok közt tengeti az életét. Szinte nem is lehet hasonlítani a többi egyetemi könyvtárhoz, hiszen sem megfelelő helye, sem személyzete, sem költségvetése nincs. A helyzet illusztrálására elég egyetlen adat. A könyvtár 1954-ben *mindössze 190 könyvet vásárolt!* A 190 könyv azonban máris jelentős »emelkedés«, tavaly százat, azelőtt még kevesebbet sikerült beszerezni a dotációból. Olyan siralmas adatok ezek, hogy bővebb kommentálást nem is igényelnek. Így ez a könyvtár a hiányzó országos orvosi könyvtárat

semmiképpen nem pótolja. Nem, hiszen *még az egyetemen belül sem képes azoknak a követelményeknek eleget tenni*, amiket egy egyetemi könyvtárral szemben jelenleg támasztunk. A könyvtárnak *nincs helye az egyetemi hallgatók olvasására*. Így azután az orvostanhallgatók máshová járnak, a Közgazdaságtudományi Egyetem, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem stb. könyvtárait keresik fel. Meg kell jegyezni, hogy a könyvtár kislétszámú dolgozói mindent elkövetnek, hogy az igényeknek megfelelőjenek, híres erőfeszítésük azonban nem elég, hogy az adott feltételeken változtassanak.

Sajnos, általában a szervezetlenség jellemzi a többi orvosi könyvtárat is. Nem mintha nem vásárolnának hazánkban orvosi könyvet. Vásárolnak, még pedig nagy számban, hiszen enélkül az élet megállna. De *nincsenek meg azok az intézményes keretek, amelyek a kiadott pénz racionális felhasználását, egyben a beszerzett irodalom megőrzését lehetővé tennék*. Kórházaink közül például mind-egyik vesz könyvet, folyóiratot, Nem lévén azonban megfelelő, intézményes könyvtár, a beszerzett irodalom nagy mértékben kallódik. Van kórházunk, ahová az Orvosi Hetilap hat példányban is jár, de év végén egyetlen teljes évfolyam sincs, amit be lehetne kötetni, meg lehetne őrizni. A könyvtárosság mind-ig »mellékmunka«, ennek következtében sem a könyvek rendbentartása, sem a használat nyilvántartása nincs meg, az irodalom feltárásáról, a dokumentációs munkáról pedig még csak szó sem esik.

Pedig, ahol a kellő korszerű szervezést megkísérelték, az eredmények nem maradtak el! Példaként szolgálhat a szegedi Orvosegyetem, amely összehangolta az egyes intézetek, klinikák igényeit, és így *kisebb költségvetéssel is ugyanannyi folyóiratot tud járatni*, mint a budapesti egyetem. Kitűnő kezdeményezés van jelenleg kibontakozóban Budapesten a kórházi könyvtárak területén. Hogy az erők szétforgácsolását elkerüljék, központiként négy vezető kórházat jelölt ki a tanács. Ezek lesznek hivatva a többi kórházat, a körzeti orvosokat stb. ellátni. Hasonló központokká kellene kifejleszteni a megyei kórházak könyvtárait is, hiszen ezekre is

nagyfontosságú feladatok várnak. (Biztosítani kell az irodalmat a gyógyító munkához, ugyanígy a tudományos kutatáshoz; alá kell támasztaniok megfelelő irodalommal az orvosnevelést, az orvosok továbbképzését; fedezniök kell a megye területén a gyakorló orvosok szükségleteit.) A további lépcsőfok a járási kórházak könyvtárainak a kiépítése kell, hogy legyen.

Alapjában: *a hálózati elv alkalmazására* van itt is szükség, a könyvtárak egymáshoz hangolt, egymásnak segítő együttesét kell létrehozni. Így működnek a szovjet orvosi könyvtárak. A Bibliotekar múlt évi 8. számában érdekes cikket olvashattunk az ukrán kórházak könyvtárosairól. A kórházak főorvosainak miniszteri rendelet írja elő, hogy helyiséget, megfelelő berendezést, költségvetést stb. biztosítsanak a könyvtárnak. MASONLOAN lényeges dolog azonban, hogy a járási kórházak könyvtárainak nemcsak a kórház saját személyzetét kell ellátniok, hanem az egész járás egészségügyi dolgozóit. S ahogy a járási kórház könyvtára nem magáért él, ez jellemzi a »területi« orvostudományi könyvtárakat is. Ezek állandóan gondozzák, segítik a járási kórházak könyvtárait. (Például tanfolyamokat

rendeznek a járási kórházak könyvtárosai számára.)

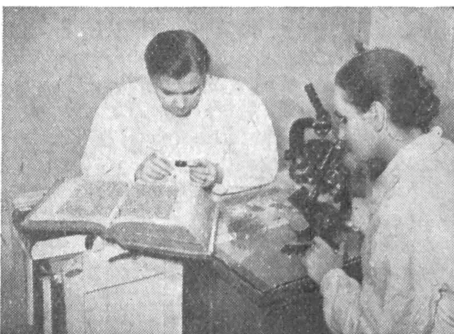
Könnýű megfogalmazni ezek után a szükségleteket.

1. Meg kell teremteni az Országos Orvosi Könyvtárat. Ennek alapjául szolgálhat a mai budapesti Orvosegyetemi Könyvtár.

2. Hálózatba kell szervezni a többi orvosi könyvtárat. Nem vitás, hogy a teljes orvosi irodalom begyűjtéség minden könyvtár a jövőben sem lesz fejleszthető. Éppen azért oly sürgető a könyvtárak együttműködése. Ha a többi könyvtárak anyaga átkölcsonözhető lesz, ill. a fotószolgálat által lesz hozzáférhető, nem is lesz szükséges, hogy minden könyvtár minden művet megszerezzen. Észszerű szerepmegosztás hozható létre közöttük. A lépcsőzetes felépítés lehetővé teszi, hogy a járási kórházi könyvtárak hiányait pótolja a megyei könyvtár, ami itt sincs meg, azt biztosítsa orvosainknak az országos szakkönyvtár.

3. Az egyes könyvtárakat intézményesen meg kell erősíteni. Helyiséget, felszerelést, mindenekelőtt pedig *állandó felelős könyvtárosokat* kell biztosítani számukra.

S. G.

A Szovjetunió nagyobb könyvtárainak a könyvek védelmének minden feltételét megteremtik. A Lenin Könyvtárban a levegőt is állandó hőmérsékleten tartják. Képünk azt ábrázolja, hogyan vizsgálják a laboratóriumban a régi könyveket, hogy a könyvre ártalmas baktériumokat felfedezzék

A MAGYAR ORVOSI KÖNYVTÁROK II. ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETE

A magyar orvosi könyvtárosok 1954. december 3-án és 4-én vitatták meg az orvosi könyvtárügy időszerű kérdéseit. A résztvevők száma meghaladta a hatvanat. A nagyobb orvosi könyvtárak képviselőin kívül jelen voltak a klinikák, a nagyobb kórházak, a tudományos kutatóintézetek, a gyógyszergyárak könyvtárosai és más könyvtári szervek kiküldöttjei is. Az első napon beszámolók hangzottak el az egyes könyvtárak munkájáról, a második napon pedig négy előadás hangzott el. (Pálffy Gyula: A könyvtári technika újabb fejlődése; Láng Imre: Az orvosi könyvtárak és az orvosi dokumentáció együttműködésének kérdései; Znakovszky Emma: A magyar közegészségügyi bibliográfia; Láng Mátyás: A könyvtári statisztika.) A beérkezett javaslatok megvitatása után határozati javaslatokat fogadtak el, többek között egy központi orvosi könyvtár felállításának szükségességéről, központi fotolaboratórium létesítéséről az Orvostudományi Dokumentációs Központban; orvosi folyóirat- és könyvlelőhely-jegyzék összeállításáról és egy központi könyvkötőműhely felállításáról stb. Kívánatosnak tartják az orvosi könyvtárosok azt is, hogy az Orvostudományi Dokumentációs Központ időszaki orvosi könyvtárügyi szemlét vagy értesítőt adjon ki. (O. D. K.)